

Zpráva o ověření programu v praxi závěrečná

I.

Příjemce	Salesiánský klub mládeže, z.s. Dům Ignáce Stuchlého
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008149
Název projektu	Programy pro školy - rozvoj kompetencí pro demokratickou kulturu
Název vytvořeného programu	Kdo najde přítele, najde poklad
Pořadové číslo zprávy o realizaci	7

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen
Horní Lideč	29. 6. - 1. 7. 2021	Junák-český skaut 6. středisko Zlín, 51. oddíl (skauti)
Horní Lideč	29. 6. - 1. 7. 2021	Junák-český skaut 6. středisko Zlín, 52. oddíl (skautky)
Otrokovice (skauti)	21. - 23. 7. 2021	Skaut Otrokovice, středisko Josefa Šivela (mix)

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) *Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?*

Ověření probíhalo během pobytových táborů, kde je zajištěno ubytování a stravování. Počet účastníků, cílová skupina a realizátoři programu jsou uvedeni v následující tabulce:

Termín	Škola	Počet žáků	Tým
29. 6. - 1. 7. 2021	Junák-český skaut 6. středisko Zlín, 51. oddíl (skauti)	17	Jiří Šumbera, Monika Bochenská.
29. 6. - 1. 7. 2021	Junák-český skaut 6. středisko Zlín, 52. oddíl (skautky)	15	František Horský, Kateřina Biolková.
21. - 23. 7. 2021	Skauti Otrokovice - středisko Josefa Šivela	11	Ing. Thomas Strohbach, Bc. Dominika Strohbachová.

Dotazníkové šetření probíhalo ve 3 fázích. Před kurzem, po skončení kurzu. Hodnocení ve škole s odstupem. V první fázi bylo zjišťováno před-porozumění a připravenost/motivace účastníků na program. V další fázi bylo vyhodnoceno, jak byl program účastníky přijat a jaký měl reálný dopad.

b) *Jaký byl zájem cílové skupiny?*

Zájem cílové skupiny je možné shrnout do výrazu "účastníci odjížděli nadšení". Pro tuto věkovou kategorii (8. a 9. třídy ZŠ) jsou vztahy s vrstevníky jedním z nejdůležitějších vývojových úkolů. Také oni sami hodnotí čas strávený s kamarády jako velmi důležitý. Program Kdo najde přítele, najde poklad jim poskytl společný zážitek, který utužuje kolektiv a také možnost se více zamyslet nad osobními blízkými vztahy.

c) *Jaká byla reakce cílové skupiny?*

Reakce na program byla velice pozitivní. Téma přátelství je účastníkům blízké a aktivity shledali jako zábavné, což je pro tuto věkovou kategorii důležité kritérium.

2. Výsledky ověření

a) Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

Cílová skupina účastníků kolem 15. roku věku upřednostňuje a vyhledává spíše přátelství, než partnerství. Vyplývá to ze záznamu na škále od 0 do 100 %, kde měli zaznamenat, jak blízký jim je přítel nebo partner:

- 30 % z respondentů tvrdí, že přítel je blízký na škále 75 %.
- A 15 % vnímá přítele jako velmi blízkou osobu na škále 100 %.
- Partner pro ně není příliš zajímavý, jako blízkého ho uvedlo pouze 11 %.

Jedním z cílů programu je vytvořit prostor proto, aby se účastníci více zamysleli nad svými blízkými vztahy. K tomu je určená např. aktivita Večerní cesta. Z odpovědí v dotaznících zjišťujeme, že se v 60 % více zamysleli nad konkrétními přáteli.

Rozdíl mezi reálným a facebookovým přítelem nevnímají až v 70 % případů jako velký rozdíl. Na rozumové úrovni vnímají rozdíly, ale do svého jednání to nepromítají. Můžeme se ptát: je to způsobeno množstvím času stráveným v online světě?

Jednou z velmi dobře hodnocených aktivit byly Planety přátelství, kde se účastníci zamýšleli nad vlivem různých skupin (třída, rodina, volnočasový kroužek atd.) na blízké vztahy. Nejdůležitější pro ně je shodnout se v životním stylu (oblékání, volný čas apod.), dále se potřebují shodnout ve sportu. Nejméně důležité pro ně je, shodnout se na náboženství. Překvapilo nás, že v tomto ověření nebylo pro účastníky důležité se shodnout se v humoru. V prvním ověření se humor projevil jako důležitá hodnota. Soudíme, že na to bude mít vliv skupina ve které ověřování probíhalo. V třídním kolektivu bývá humor důležitější, zatímco u skautů (2. ověřování) jsou jiné, důležité zážitky, které účastníky spojují.

V čem je důležité, aby se s přítelem shodli.

- 52 % dotázaných tvrdí, že ve škole se s přítelem nepotřebují shodnout.
- 43 % si myslí, že je nutné se shodnout v názorech na rodinu.
- 60 % je přesvědčeno, že se není nutné se shodnout na ostatních lidech.
- Ani na hudbu se nepotřebuje shodnout 56 % dotazovaných.
- V čem ale shodu očekávají je sport, až v 65 %.
- Nejvíce z nich 70 % míní, že je potřeba se shodnout v životním stylu.
- Až v 80 % si myslí, že není důležitá shoda v humoru.
- Ani na náboženství se nepotřebují shodnout. 55 % dotazovaných se nepotřebuje shodnout na náboženství.
- Pro 66 % není nutné se shodnout filmech.

b) Návrhy řešení zjištěných problémů:

V prvním ověření si účastníci nebyli jisti, co je dobré dělat pro to, aby přátelství fungovalo. Zaměřili jsme se na tuto problematiku v druhém ověření a zjistili jsme, že účastníci po programu dokázali do dotazníku vyjmenovat konkrétní způsoby, jak "pracovat" na přátelství.

- Ve 24 % odpověděli, že pro přátelství je důležité zajímat se o toho druhého nebo pomoci když potřebuje.
- V 18 % (2. nejdůležitější) vyjádřili být upřímný.
- Pouze v jednom případě zůstala otázka nevyplněná.

Z ověření vyplývá, že hodnoty, které jsou pro účastníky důležité u přítele se různě mění, podle toho v jaké skupině přátelství prožívají (školní kolektiv, rodina, volnočasový kroužek apod.). Zajímavá nesrovnalost mezi realizátorem a účastníkem se ukázala ve vnímání online přátelství (v našem programu zastoupeno pojmem facebookový přítel). Realizátor se snažil poukázat na rozdíl hodnoty přítele a facebookového přítele. Ale z dotazníků vyplynulo, že účastníci tam nevnímají velký rozdíl. Vzhledem k faktu, že se snažíme nedávat jasné odpovědi, ale spíše je hledáme s účastníky společně, necháváme vnímání online přátelství otevřenou kapitolou, kterou bude nutné sledovat a vyhodnocovat v dalším kontaktu s mladou generací.

c) *Bude/byl vytvořený program upraven?
Cíle byly splněny. Žádné zásadní úpravy programu nebudeme zařazovat.*

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?
Program byl změněn po prvním a druhém ověření (viz změny v 1. ověření a v bodě I). Tyto změny se osvědčily. Finální verze se týká pouze drobné úpravy.*

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření¹

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?
Účastníci hodnotili program jako dobrý, povedený, zábavný. Místy se objevily výhrady, že se jim během poslední aktivity nepodařilo spolupracovat.*

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?
Celkově nejlépe byly hodnoceny diskusní aktivity např. DISkusní aréna. Nejvíce zaujaly planety přátelství - tvoření a diskuze nad přátelskými vztahy. Tento jev se projevil po lockdownu, který byl uplatněn v roce 2020 v souvislosti s krizí a nákazkou Covid 19. Žáci museli v tomto roce trávit hodně času prostřednictvím online výuky, vytrženi z přirozeného prostředí třídního kolektivu. Proto jim chybí kontakt se spolužáky a diskusní aktivity od té doby hodnotí lépe, než kdy dříve.*

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?
Program byl účastníky přijat velice pozitivně. Podle vývojové psychologie je pro tuto věkovou skupinu zásadní utváření vztahů ve skupině s vlastními vrstevníky. A to se nám v ověření potvrdilo. Program byl sestaven tak, aby byl zábavný a zároveň prohluboval mezilidské vztahy a to také odpovídalo nastavení skupiny. Adekvátnost programu potvrdilo také hodnocení pedagogů. Dále ocenili profesionální přístup lektorů, jak při sestavení programu tak v reakcích na skupinu a její potřeby.*

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?
Aktivity byly přiměřené potřebám skupiny a program byl vyvážený. Pozitivně hodnocena byla vyvážená skladba aktivit (fyzicky náročné se střídají s diskusními nebo odpočinkovými aktivitami). Materiální zabezpečení programu bylo hodnoceno jako skvělé zázemí.*

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?
Lektoři programů byli hodnoceni velice dobře. Profesionalita lektorů je jednou z nejsilnějších stránek námi realizovaných programů. Dokázali skupinu motivovat, vést a také vhodně reflektovat. To vyplývá ze vzkazů: "nej vedoucí, super vedoucí, děkuji vám jste nejlepší a podobně.*

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

¹ Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

V pár případech byla zmíněna délka programu Večerní cesta. Některým se zdála být dlouhá.

g) Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?
Program byl celkově velice dobře přijat, žádná výhrada se neopakovala častěji.

h) Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu?
Délku Večerní cesty měnit nebudeme. Do druhého ověření jsme upozornili na to, aby se před půdou netvořily fronty. Jinak vnímáme tuto výtku jako subjektivní pohled, někomu jinému může toto časové rozvržení zase vyhovovat. Cílem je zamyslet se do hloubky nad svými vlastními vztahy a k tomu je zapotřebí značné časové dotace. Je ovšem důležité sledovat průběh a případně aktivitu přizpůsobit potřebám skupiny.

Z druhého ověření vyplývá, že realizace ve venkovním areálu byla vhodnější. Delší vzdálenosti způsobily lepší rozprostření účastníků a netvořily se tak fronty a nebyly ani připomínky k časové dotaci aktivity.

i) Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?
Lektoři hodnotí program jako úspěšný a vyvážený. Nahrává tomu zájem skupiny o toto téma. Dále se ověřila zkušenost, že účastníci kolem 15 roku věku vnímají jako zajímavé to, co je současně zábavné. Proto bylo důležité, že si lektoři stanovili cíl předávat vztahové téma zábavnou formou. V hodnocení se to projevilo: "Byla fakt sranda, nezapomenu na Pavla ve svatebních šatech...".

j) Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?
Po zapracování změn z prvního ověření již není potřeba dělat změny. Spíše se v reflexi zaměřit na konkretizaci příkladů, jak si získat přítele. Čtyři aktivity byly vyměněny a v druhém ověření se osvědčily.

- Úrovně vztahů za Planety přátelství.
- Příběh Gamebooku za příběh Hořícího domu.
- Projevy za Korálky.
- Důvěrovky za Starost o přátelství

k) Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?
Ano, tyto změny jsou zapracovány do finální verze.

l) Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:

- Planety přátelství - nová tvořivá aktivita, která motivuje k zamyšlení se nad skupinami ve kterých tvoříme vztahy.
- Úroveň vztahů - aktivita úplně zrušena, vyřazena.
- Důvěrovky - tuto aktivitu nahradila Starost o přátelství.
- Hořící dům - nový poutavý příběh o útěku z hořícího domu.
- Korálky - na konci programu, utvrzení vztahů ve skupině.
- Starost o přátelství - touto aktivitou byly nahrazeny důvěrovky. Aktivita, která podporuje spolupráci ve skupině. Odvezou si viditelnou připomínku (květinu) z programu.
- Hon za přátelstvím - do finální verze byli přidáni Chytači, kteří mohou škodit. Docílilo se tak lepší dynamiky během aktivity.
- Volňásky pro kámoše - podle možností je vhodné přidat více času.
- DISkusní aréna - je vhodné dbát na používání argumentů a přidat čas a pomůcky (notebook), aby si účastníci mohli vyhledat fakta. Z ověření vyplynulo, že argumenty ve vztahových tématech jsou chabé a účastníci pak v prezentaci sklouzávají do komičnosti a zesměšnění tématu.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Marcela Fojtíková Roubalová, PhD. Bc. Dagmar Zlámalíková	8. 10. 2021	<i>J. Roubalová</i> <i>D. Zlámalíková</i>

